

PORTRETI / OSMAN MUFTIĆ, ZNANSTVENIK I PREVODITELJ

Profesor iz sobe 1001

Snimio Ranko Marković

Prošlogodišnja pojava nevelike knjige »Ljubav je nebeskog porijekla«, u kojoj su predstavljani vrhunski perzijski pjesnici, bila je za književne sladokusce prava poslastica, s obzirom da je to bio pionirski pokušaj prevodenja »nekoliko vrhunskih pjesnika, koji su obilježili najsjajnije trenutke, kako perzijske, tako i svjetske pjesničke baštine«, napisao je u uvodu prevoditelj. Iran je tako, tim malim a velikim kulturološkim događajem, postao bliži i dostupniji hrvatskoj kulturi puno više nego su zagovornici tzv. »iranske teorije« ikad mogli i zamisliti, i ovoga puta, bez ikakve javne galame.

Upravo je prevoditeljevo ime bilo prvorazredno iznenađenje. Nije to bio nitko, primjerice s Filozofskog fakulteta, već netko iz susjedstva: Osman Muftić, ugledni profesor na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu. Za one koji ga malo više poznaju i prate njegovu stručnu i privatnu biografiju sve je opet bilo logično. Naime, Osman Muftić jedan je od onih skromnih a svestranih ljudi, s velikim prinosima na različitim područjima znanosti i kulture, da je u neku ruku toliko dragocjeni prijevod perzijskog pjesništva na hrvatski bio posve u skladu s njegovim dosadašnjim radom.

Zapravo ideja za prevodenje (s jezika farski i arapskog) bila je posljedica Muftićeva zanimanja za perzijsku poeziju za vrijeme njegova trogodišnjeg boravka u Iranu, dok je bio hrvatski veleposlanik u toj dalekoj, a opet bliskoj zemlji. »Zapravo, ova je knjiga nastala od mojih bilježaka, i jasno mi je da nije cjelovita«, skromno je zaključio u predgovoru knjige. Ali,

Kabinet dr. Osmana Muftića, profesora mehanike na zagrebačkom Fakultetu strojarstva i brodogradnje nalazi se u sobi broj 1001, a njegova posljednja knjiga prava je poslastica za književne sladokusce, jer je preveo velike perzijske pjesnike

svaki će vam »pravi« prevoditelj potvrditi da je to tako složen posao, da ga mogu raditi samo oni najnadareniji, vrlo obrazovani i pravi znalci. A Muftić je u ovom slučaju sve to odjednom, koliko god on bio skroman.

Ministar u hrvatskoj Vladi

Kad smo već malo prije spomenuli biografiju, navedimo osnovne činjenice o životopisu Osmana Muftića. Rođen je u Sarajevu 1934. godine, u obitelji koja porijeklo vuče iz Žepča. Od 1940. živi u Zagrebu, kad je njegov otac, građevinar, prihvatio posao u Direkciji željeznice, koja je tada bila smještena u Zagrebu. Tu je završio pučku školu, gimnaziju i, na nagovor oca Strojarsko-brodograđevni fakultet.

»Strojarstvo sam izabrao najviše zbog toga što je moj otac bio građevinar, bavio se mehanikom pa mi je govorio da je strojarstvo budućnost naše inženjerske struke«, pričao je Muftić poslije u novinama. »Sada shvaćam koliko je bio dalekovidan, jer ako gledamo mogućnost zapošljavanja, strojarstvo je jedna od najtraženijih struka.«

U njegovim biografijama piše da je kao inženjer najprije radio u projektnom birou za instalacije grijanja i klimatizacije, a od 1963. već radi na Strojarsko-brodograđevnom fakultetu, kao asistent za Mehaniku i Teoriju mehanizma, i tu osim predavačke započinje znanstvenu karijeru. Već 1969. magistrirao je na problemu odnosa između deformacije i naprezanja kod tzv. stičnog

spoja koji se nalazi u starijim konstrukcijama željezničkih pruga. Muftić je izbor te teme objasnio starom ljubavlju prema željeznici.

Osman Muftić je na Fakultetu strojarstva i brodogradnje ostvario veći dio svog velikog opusa. Na tom je fakultetu postao najprije docent (1970.), potom doktor tehničkih znanosti (1972.), izvanredni profesor (1976.), a od 1981. redovni profesor. Sudjelovao je u izvođenju nastave na tadašnjem Elektrotehničkom i Šumarskom fakultetu, te na Fakultetu grafičke tehnologije, gdje je bio jedan od utemeljitelja Studija dizajna. U veljači 1990. izabran je za dekana Fakulteta strojarstva i brodogradnje, a s tog je mjesta otišao nakon prvih demokratskih izbora u Hrvatskoj, kad je imenovan prvim ministrom Ministarstva za znanost i tehnologiju u prvoj hrvatskoj Vladi. S tog je mjesta otišao kad je imenovan veleposlanikom RH u Iranu. Povratkom s te dužnosti ponovno je predavač na FSB i na Studiju dizajna.

Niti u kazalištu statist

Muftićeva svestranost uočljiva je već u znanosti. Primjerice, objavio je više od 150 znanstvenih i približno toliko stručnih radova. Autor je, samostalno i kao koautor, osam knjiga iz područja mehanike, teorije mehanizma i biomehanike. Poseban mu je znanstveni interes za biomehaniku i njezinu primjenu u ergonomiji, pa se njegovo ime veže uz razvoj »zagrebačke biomehničke škole«. Ona je

ta«. Spomenimo da je još kao srednjoškolac i student radio u kazalištu »ne samo kao statist«, kako sam voli reći, i da je tu vezu održao i u kasnijim vremenima, projektirajući uređaje mehanizacije u više kazališta. Također, iz istog razdoblja njeguje veliku ljubav prema slikarstvu, dajući i toj umjetnosti svoj prilog. Posebno voli raditi akvarele, koje često poklanja prijateljima, a do sada je naslikao i preko 350 slika u ulju na platnu. Naslikao je i portrete sedam dekana svog fakulteta, a i niz portreta profesora. »Sada slikam zajedno sa svojom unučicom«, reći će pola u šali, pola u zbilji. No, činjenica je da je sam naslikao naslovnicu i ilustrirao knjigu »Ljubav je nebeskog porijekla«.

Mali most između dviju kultura

Trenutačno Muftić ima šest različitih rukopisa u pripremi, ali nije siguran hoće li svi biti objavljeni.

– Knjige su relativno skupe, kaže Muftić. Ni ova posljednja objavljena nema veze s mojom strukom, da bi je mogli povezati s predmetima, ali ima veze s mojim zanimanjem za istraživanje antropologije u što sam prilično

luziju. Paolo Coelho je doista to suptilno shvatio i obradio na izvrstan književni način.

Osmana Muftića njegovi studenti strojarstva i brodogradnje, među kojima je omiljen premda predaje neke od jakih i teških stručnih predmeta, danas mogu pronaći u njegovom kabinetu na desetom katu, u sobi broj 1001. Kao iz »1001 noći«, rekli bismo, samo je riječ o 1001 danu. Dojam se pojačava ulaskom u sobu koja je skromno opremljena, no na podu su pravi perzijski tepisi. »Dobri su, a i vrijedni, najviše stoga jer su drage uspomene na moj boravak u Iranu«, kaže Osman. »Poznajem jednog finog gospodina francuskog porijekla iz Švicarske, Mauricea Lidchia. Njegov otac i njegov djed su bili kolekcionari originalnih perzijskih tepiha, a on je, videći da tepisi nisu samo trgovina, prije tridesetak godina napravio jedno međunarodno udruženje, kroz koje je pokušao utvrditi povijest, porijeklo i tehnologiju izrade tepiha. On je, ne žaleći truda i troška, uspio pronaći da u svijetu po muzejima, privatnim zbirkama i drugim mjestima postoji devet tisuća sačuvanih svilenih tepiha s originalnom bojom, te ih popisao i katalogizirao. Svi su nastali do 1945. godine, otkada postoji umjetna svila i umjetne boje. Tih devet tisuća svilenih tepiha projekcijeno je na preko 24 milijarde dolara! Ima primjeraka i po deset milijuna dolara, a takvog ja ne bih držao na podu, nego na zidu. Lidchie, za kojega nikada to ne biste pomislili, jer je vrlo skroman, a tako se i ponaša, privatno ima zbirku od preko dvije tisuće komada. On smatra da su upravo tepisi jedan od mostova među civilizacijama.«

Osman se danas s radošću sjeća svog boravka u Iranu, zemlje koju je doživio na potpuno nov način i zavolio je, kao i njegove stanovnike. Tako je i njegova knjiga »Ljubav je nebeskog porijekla« postala mali most između velike perzijske i islamske civilizacije, i hrvatske kulture.

Jure Ilić

